

**2001-2004 m. LIETUVOS BURIAVIMO PLĖTOJIMO
PROGRAMA**

**Patvirtinta Lietuvos Buriuotojų Sąjungos
Tarybos posėdyje 2001 m. vasario 28 d.**

2001 – 2004 m. Lietuvos buriavimo plėtojimo P R O G R A M A

1. Buriavimo vystymosi trumpa apžvalga, dabartis ir esamos sąlygos Lietuvoje.

1906 m. įkurtos (tada IYRU) ISAF narėmis yra 121 Pasaulio šalis, jai taip pat priklauso 76 tarptautinių jachtų klasių asociacijos. Buriavimas – viena iš svarbiausių olimpinio sporto šakų. Nuo 1932 m. buriavimas yra žaidynių programoje. XXVIII Olimpiados vasaros žaidynėse Atėnuose bus kovojama dėl apdovanojimų 9 jachtų klasėse 11 rungčių.

1991 m. lapkričio 3 d. Madride Lietuvos buriuotojų sąjungai (LBS) buvo atstatytos teisės tarptautinėje jachtų lenktynių sąjungoje (IYRU), kurios nare LBS buvo nuo 1935 iki 1940 m.

LBS vienija 19 buriavimo klubų, asociacijų, jūrų skautus.

Prieš 55 metus buvo atkurtas buriavimo sportas Kaune. davė gražių rezultatų. Buvo sukurta stipri materialinė bazė (pastatyti jachtklubo statiniai, uostas ir kt.) Respublikinės ir miesto organizacijos skyrė etatus. 1973 įsteigtoje LSD"Žalgiris" vaikų-jaunimo buriavimo mokykloje dirbo 10 trenerių užsiėmimus lankė daugiau nei 200 moksleivių. Sporto salė, dirbtuvės, elingai laivams, įvairios pagalbinės patalpos buvo pritaikytos buriuotojų reikmėms. Lietuvos kūno kultūros institutas ruošė buriavimo trenerius (iki 1995 m)

Tokios veiklos rezultate turėjome puikių pasiekimų. Čia išaugo tuometiniai buvusios TSRS prizinininkai ir čempionai, (R.Mincė, A.Balčiūnas, T.Rymonis, S.Pajarskas, V.Balčiūnas D.Galaburda) dauguma jų šiandien buriuoja kreiserinėmis jachtomis ir į buriavimo treniruotes atveda jau savo vaikus. Vyresnės kartos buriuotojai nugalėjo Atlantą, apiplaukė žemės rutulį.

1992 metais, reorganizuojant profsąjungų turtą (LSD"Kauno Žalgirio jachtlubas" pagrindu) LR Kūno kultūros ir sporto departamentas įsteigė ne pelno organizaciją "Respublikinis buriavimo centras", kuris tęsė buriuotojų tradicijas. 1992 metų Barselonos Olimpinėse žaidynėse "470" jachtų kl. dalyvavo R.Šiugždinis ir D.Galaburda. Pradėta dalyvauti įvairiose prestižinėse tarptautinėse regatose, Europos ir Pasaulio čempionatuose. 1995-98 metais pasiekti geriausi buriuotojų rezultatai. 1995 m R. Šiugždinis laimėjo Europos taure, Europos č. užimta 4 vieta, 1996 metais Pasaulio č užimta 11 vieta ir 4 vieta Europos č. Sėkmingai startuoja ir kiti sportininkai – J.Maleckaitė, A.Kalanavičiūtė, G.Gužys, L.Grabnickas. 1997 m R.Šiugždinis tampa pasaulio čempionu laimi Europos čempionatą ir pripažintas gariausiu 1997 metų sportininku. 1997 metais pirmą kartą Lietuvos buriavimo rinktinė tapo pasaulio čempione komandinėse varžybose.

Baigėsi dar vienas Olimpinis ciklas. G.Gužys sėkmingai dalyvavo Sidnėjaus Olimpinėse žaidynėse, jaunieji "Optimist" j.kl. sportininkai dalyvavo Europos ir pasaulio čempionatuose. Sėkmingai vyksta tradiciniai buriuotojų renginiai, jau 11-ta tarptautinė buriavimo regata "Rudens vėjas", bendradarbiaujame su Estijos ir Lenkijos buriuotojais. G.Volungevičiūtė reali pretendentė į Atėnų Olimpiadą.

Stipriosios pusės:

1. Turime kvalifikuotų trenerių.
2. Nustojo mažėti (net yra tendencija augti) buriuotojų skaičius.
3. Treneriai, sporto darbuotojai ir visuomenininkai įgijo tam tikrą patirtį dirbant naujomis ekonominėmis (rinkos) sąlygomis stiprėja sporto mokslas ir sporto medicina.
4. Turime pakankamai inventorius treniruotėms ir 30 procentų reikalingo inventorius varžyboms.
5. Pradėjo didėti šalies žmonių susidomėjimas sportu (ir ne tik turinčiu smurtinių elementų).
6. Aktyviai pradėjo reikštis sporto veteranai, tame tarpe ir buriuotojai.
7. Sustiprėjo Lietuvos tautinis olimpinis komitetas.

8. Atsirado Respublikos Vyriausybės susirūpinimas dėl jaunimo sveikatos ir nusikalstamumo, kas turėtų paskatinti savivaldybes remti sporto klubus.
9. Turime kūno kultūros ir sporto įstatyminius pagrindus.
10. Patvirtinta programa “Atėnai – 2004”, patvirtinta sportininkų rengimo taryba. Sudaromos ilgalaikės sportininkų rengimo programos.
11. Treneriai, specialistai, sportininkai dažnai išvykdami į varžybas Vakarų šalyse, domisi sporto klubų veikla ir treniruočių procesu.
12. Prie daugeliop šalies miestų yra vandens telkiniai, kur yra galimybės aktyviam poilsiui ir vandens sportui.
13. Lietuvos visuomenės dėmesys sporto laimėjimams išlieka didelis.

Silpnosios pusės:

1. Didžioji dauguma aukštos kvalifikacijos trenerių, paruošusių aukštos klasės sportininkų, išėjo į kitą darbą.
2. LBS neturi nei vienos bazės, o esantys jachtklubai vos egzistuoja, kelia nuomos kainas, išnuomoja bazes kito profilio vartotojams, buriuotojus nustumdami į paskutinę vietą, sumažėjo sportinio inventoriaus. Turimas sensta ir blogėja jo kokybė.
3. Pasikeitė sporto finansavimo iš biudžeto sistema.
4. Sporto mokslas ir sporto medicina dar silpnai padeda treneriams, o šie ja ne visada pasitiki.
5. Treneriai labai vangiai tobulėja bei silpnai domisi šiuolaikine sportininkų rengimo metodika.
6. Mažas buriuojančių žmonių skaičius, kas mažina galimybę surasti talentus.
7. Buriavimo varžybų vykdymo konservatizmas.
8. Nepalankios klimatinės sąlygos prailginti buriavimo sezoną.
9. Netobulas ir netobulai veikia Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymas.
10. Lėšų trūkumas tiek centralizuotam buriuotojų rengimui, tiek klubuose rengiant pamainą.
11. Išpopuliarėjo smurtinės ir žiūrovinės sporto šakos.
12. Likęs sovietinis mentalitetas.

2. Tolesnio buriavimo vystymosi tendencijos Pasaulyje.

Pasaulio žiniasklaidos dėmesys ir vis didesni pinigai didins pergalės reikšmę Olimpiados žaidynėse, Pasaulio ir Europos čempionatuose. Tai skatins treniruočių metodikų, mokslinio ir materialinio –techninio aprūpinimo tobulinimą, to pasekmė – dar didesnė konkurencija labai aukštų sportinių rezultatų lygiu.

ISAF deda daug pastangų buriavimo plėtrai pasaulyje. Vykdomi kontinentų ir pasaulio čempionatai įvairiose jachtų klasėse, tobulinamas sportinis inventorių.

3. Programos tikslas, pagrindiniai principai ir uždaviniai.

3.1. Programos tikslas:

- 3.1.1. Plėtoti visas Lietuvoje tinkamas buriavimo rūšis, keliant Lietuvos kaip jūrinės valstybės prestižą.
- 3.1.2. Sudaryti sąlygas rengti didelio meistriškumo buriuotojus, galinčius kovoti dėl prizinių vietų Olimpiniuose žaidynėse ir Pasaulio bei Europos čempionatuose, t.y. pasireikšti brangiausiai tautos turtui – jo talentams.

3.2. Svarbiausi principai:

- 3.2.1. Plečiant Lietuvoje buriavimo sporto geografiją, sudaryti sąlygas, kad kuo daugiau žmonių galėtų buriuoti, treniruotis ir dalyvauti varžybose. Tai leistų spręsti jaunimo užimtumo ir įvairaus amžiaus žmonių sveikatingumo ir aktyvaus poilsio problemas, kartu būtų didesnė tikimybė surasti talentus.
- 3.2.2. Lietuvos buriavimo vystymo materialiniai ir intelektualiniai išteklių yra riboti. Todėl ruošiant didelio meistriškumo buriuotojus, tikslinga visų sporto organizacijų ir kitų struktūrų pastangas sukongcentruoti atskirų sportininkų rengimui, sudarant jiems artimai lygias galimybes rengtis ir varžytis su kitų šalių sportininkais.

3.3. Pagrindiniai uždaviniai:

- 3.3.1. Miestų savivaldybėse įteisinti buriavimo sportą, kaip vieną iš taurių sporto šakų, teikiančią žmonėms teigiamas emocijas ir skatinančią jų dvasinį ir fizinį tobulėjimą. Tam skatinti buriavimo klubų steigimą.
- 3.3.2. Įkurti ir įteisinti nacionalinę buriavimo sporto bazę Kauno "Žalgirio" jachtklube, Kauno buriavimo sporto mokyklos pagrindu, Vasaros olimpinę, vaikų ir jaunimo sporto bazę Uostadvaryje, bei kreiserinių jachtų bazę Klaipėdos "Žalgirio" jachtklube.
- 3.3.3. Lietuvoje kasmet vykdyti 13-14 buriavimo varžybų, tarp jų Lietuvos čempionatus, Jaunių pirmenybes, tarptautines regatas, veteranų ir kitas varžybas, tam sudaryti LBS varžybų kalendorių ir nuostatus, bei patvirtinti jų išlaidų sąmatas.
- 3.3.4. Užtikrinti Lietuvos buriavimo rinktinės dalyvavimą Pasaulio, Europos čempionatuose, taurės varžybose, tarptautinėse regatose, tam sudaryti ir patvirtinti olimpinės rinktinės (pagal klases) sąrašą, varžybų kalendorių ir išlaidų sąmatą, finansuojamą iš LBS.
- 3.3.5. Aprūpinti Lietuvos olimpinę rinktinę būtiniausiu inventoriumi bei sportine apranga, tam patvirtinti būtiniausio inventoriaus sąrašą bei išlaidų sąmatą.
- 3.3.6. Turėti gerai subalansuotą didelio meistriškumo buriuotojų pasirengimo ir varžybinės veiklos valdymo sistemą.
- 3.3.7. Parengti jaunų talentingų buriuotojų atrankos kriterijus bei priemones geriausiems jų sportiniams rezultatams pasiekti, remiantis naujausiais buriavimo treniravimo metodais ir moksliniais –metodiniais tyrimais.
- 3.3.8. Sudaryti sąlygas nuolatiniam trenerių profesiniam tobulėjimui, aprūpinti juos kuo naujesne informacija sportininkų ugdymo klausimais, renti seminarus, kursus.
- 3.3.9. Sudaryti sąlygas nuolatiniam teisėjų tobulėjimui, aprūpinti juos geru teisėjavimo inventoriumi, išleisti naujas BVT, organizuoti kursus, seminarus.
- 3.3.10. Vystyti kreiserinį buriavimą pagal atskirą Kreiserinio buriavimo programą.
- 3.3.11. Ruošti medžiagą buriavimo vadovėliui išleisti, kaupti buriavimo literatūrą.

4. Programos įgyvendinimas ir valdymas.

4.1. Programa įgyvendinama valstybės, LTOK, LBS, miestų ir rėmėjų lėšomis, todėl turi būti subalansuotas proceso organizavimas, finansavimas ir atsakomybė.

Programa pradedama vykdyti nuo sporto klubų, sporto mokyklų, miestų sporto centrų, Lietuvos olimpinio sporto centro (LOSC) funkcijų apibrėžimo, jų kokybinio darbo įvertinimo ir kiekvienai struktūrai keliamų uždavinių.

Buriavimo sporto klubo veikla vertinama pagal:

- sportinius rezultatus;
- klubo personalines lėšas;
- sporto skyriaus dotacijos dydį;
- klubo narių skaičių, trenerių skaičių;
- organizuojamų renginių skaičių.

Sporto mokyklų darbas vertinamas pagal:

- sportinius rezultatus;
- treniruojamų buriuotojų grupių skaičių;
- buriuotojų sportinį meistriškumą, jaunųjų buriuotojų perspektyvumą ir biudžetinių lėšų dydį.

LBS tarybos sudarytos trenerių taryba, jaunimo ir kitos komisijos pradeda analizuoti buriuotojų rengimą sporto klubuose ir sporto mokyklose, t.y. nuo pirminės – žemiausios grandies. Toks principas visų struktūrų atstovams (treneriams ir organizatoriams) leidžia pajusti savo vertę ir svarbą, perspektyvą ir galimybes rengiant buriuotojus nuo jaunių iki suaugusiųjų amžiaus.

Savivaldybių sporto centrų ir Lietuvos olimpinio sporto centro funkcijas ir uždavinius nustato miestų savivaldybės ir Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV (KKSD).

4.1.1. Didelio meistriškumo buriuotojų rengimas:

LBS naudojami KKSD ir LTOK parengta programa, kuri numato didelio meistriškumo sportininkų centralizuotą rengimo sistemą. Lietuvoje didelio meistriškumo buriuotojai rengiami sporto centruose Kaune ir Klaipėdoje. Juose esantys buriuotojai pagal savo meistriškumo lygį ir perspektyvumą išlaikomi kooperuotomis KKSD, LOSC, miestų sporto skyrių ir LTOK lėšomis. Jiems gali būti skirtos ir apskrities lėšos.

Atrankos į Olimpines ir nacionalines rinktines (suaugę, jaunimas, jaunieji) kriterijai.

Atrankant sportininkus būtina nustatyti tokius svarbiausius veiksniai:

- svarbiausių fizinių ypatybių būklė esamu momentu ir jų lavinimo galimybės;
- organizmo funkcinių sistemų būklė ir psichologiniai asmenybės ypatumai;
- antropometriniai sportininko duomenys;
- organizmo adaptacija prie fizinių krūvių;
- stipriausių sportininkų modelių charakteristikų parametrai;
- individualūs biologinio amžiaus ypatumai;
- sveikatos būklė.

Kuriant sportininko modelį būtina žinoti :

- optimalų amžių geriausiems rezultatams pasiekti;
- optimalų treniruočių ir paruošiamųjų varžybų kiekį geriausia rezultatui pasiekti;
- būdus garantuojančius krūvių įvykdymą;
- optimalų technikos lygį ir taktinį meistriškumą, psichologinį, moralinį paruošimą, valingumą.

Atrankos kriterijai:

Siekiant efektyviau įvertinti sportininkų rezultatus, sudaromi olimpinės rinktinės narių ir kandidatų, olimpinio rezervo sportininkų rezultatų kriterijai.

Lietuvos sportininkų rengimo taryba, suderinusi su LTOK VOŠŠ komisija, kiekvienais metais tvirtina olimpinės rinktinės ir kandidatų, olimpinio rezervo sportininkų kriterijus.

Miestų sporto skyriai kiekvienais metais tvirtina olimpinio rezervo žemesnio lygio sportininkų kriterijus.

Buriuotojai, įvykdę kriterijus, įtraukiami į atitinkamo lygio rinktinės sąrašus.

Į Lietuvos buriavimo suaugusių, jaunimo ir jaunių nacionalines rinktines įtraukiami geriausiai Lietuvos suaugusių, jaunimo ir jaunių čempionatuose bei pirmenybėse, taip pat Europos ir Pasaulio čempionatuose pasiekę rezultatus. Pagal šiuos rezultatus sudaromi geriausiųjų buriuotojų reitingų dešimtukai, o pagal juos atitinkamoje jachtų klasėje ir amžiaus grupėje sudaromos rinktinės.

Atskirų jachtų klasių buriuotojų įgulų rengimo individualios tikslinės programos sudaromos trenerių taryboje, dalyvaujant klasių treneriams. Paruošta "Lietuvos buriuotojų rinktinės kandidatų pasirėngimo XXVIII vasaros Olimpiniams žaidynėms" programa".

4.1.2. Jaunimo ir jaunių buriavimą koordinuoja jaunimo komisija:

- sudaro jaunimo komisiją;
- nustato atrankos kriterijus į jaunių ir jaunimo rinktines;
- dalyvauja prioritėtinės rinktinės sudarymo veikloje;
- dalyvauja rengiant rinktinės pasiruošimo planus;
- padeda organizuoti "Optimist" jachtų asociacijos taurės varžybas;
- dalyvauja įvairių fondų programose, pritraukiant šių fondų lėšas buriavimo vystymui;
 - a) pagal nusikaltimų prevencijos programą;
 - b) pagal sveikatingumo programą;
 - c) pagal bendradarbiavimo su KAM programą;
 - d) pagal kitas programas;
- dalyvauja buriavimo propagandos veikloje;

- a) klasių asociacijų puslapių kūrimas internete;
- b) bendradarbiauti su žiniasklaida informuojant apie varžybų rezultatus;
- c) bendradarbiauti su televizija, kuriant teminius siužetus bei laidas.

Esama padėtis:

- jauniajai buriuoja Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Trakuose, Neringoje, Plateliuose, Biržuose, Skuode;
- užtenka gero inventoriaus treniruotėms, bet trūksta varžyboms;
- trūksta inventoriaus tarptautinėms varžyboms bei dalyvavimui Pasaulio ir Europos čempionatuose;
- pradiniam apmokymui pakankamas kiekis trenerių, sporto darbuotojų, tačiau trūksta profesionalių jaunių trenerių;
- trūksta lėšų maitinimui, aprangai, vitaminams, inventoriui bei dalyvavimui tarptautinėse varžybose;
- jaunų buriuotojų nubyreėjimas pereinant iš jaunių į jaunimo amžiaus grupę;
- silpni Lietuvos jaunių rinktinės rezultatai Pasaulio ir Europos jaunių čempionatuose.

Vystymosi perspektyvos:

- prie miestų savivaldybių įkurti jaunių buriavimo sekcijas;
- Darbui su jaunimu įdiegti naujas darbo formas: stovyklas, žygius- plaukimus ir kt.;
- Bendradarbiauti su karinėmis jūrų pajėgomis, daryti ekskursijas į laivus ir t.t.;
- Vykdyti jaunųjų buriuotojų testavimą, kontrolinių varžybų ir sporto rezultatų apskaitą ir analizę;
- rengti konkursą geriausiajam treneriui, dirbančiam su jauniaisiais, išaiškinti;
- įsigyti šiuolaikinį varžybinį inventorių jaunių geriausioms įguloms.

4.2. Programos valdymas

LBS komisijos

